

Subsidiereglement Hoogstamboomgaarden

GR-besluit 13/02/2023

TOELICHTING

Omwille van het gunstige effect van bomen op het klimaat, de biodiversiteit en de gezondheid, met name capteren fijn stof, vasthouden CO₂, verminderen hitte-eilandeffect, voorkomen verdroging, buffering van hemelwater, verhogen biodiversiteit, verbeteren gezondheid, dempen geluid, verhogen woningwaarde en verminderen verkeersongelukken wordt voorgesteld om de subsidie voor de aanplant en onderhoud van hoogstamboomgaarden goed te keuren.

De nodige kredieten worden voorzien in de begroting onder registratiesleutel AC000606 MJP 001538 64902500/03/0340 .

Het college van burgemeester en schepenen vraagt de gemeenteraad akkoord te gaan met dit voorstel.

ONTWERP-BESLUIT

Bevoegdheden en juridisch kader

Het Decreet over het Lokaal Bestuur van 22 december 2017, en latere wijzigingen;
Het Decreet van 26 maart 2004 betreffende openbaarheid van bestuur, en latere wijzigingen;

De wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motiveringsplicht van bestuurshandelingen en latere wijzigingen;

De beginselen van behoorlijk bestuur en in het bijzonder het gelijkheids- en transparantiebeginsel;

De codex van ruimtelijke ordening;

Het soortenbesluit van 15 mei 2009;

Het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030;

Het provinciaal Klimaatactieplan 2021;

Het provinciaal klimaatadaptatieplan;

Het hemelwater- en droogteplan;

Het gemeentelijk klimaatactieplan 2030;

De Burgemeestersconvenant 2030, aangaande de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.

Het Onroerenderfgoedrichtplan (OERP) van 24 mei 2019 “hoogstamboomgaarden in Haspengouw en Voeren” en het daaraan gekoppelde actieprogramma

Feitelijke context

Omdat hoogstamboomgaarden en andere kleine landschapselementen fijn stof capteren, CO₂ vasthouden, het hitte-eilandeffect verminderen, voor verkoeling zorgen, verdroging voorkomen, hemelwater bufferen, de biodiversiteit verhogen, de mentale

en fysieke gezondheid verbeteren, het geluid dempen en de waarde van ons patrimonium verhogen, is de aanplant en het behoud van deze elementen noodzakelijk.

Hoogstamboomgaarden hebben een luchtzuiverend en verkoelend effect en zorgen voor een biodiversiteitsverhoging en hebben als ecosysteemdienst een belangrijk milieu- en economisch voordeel, zowel voor de eigenaar als voor de gemeenschap.

Motivering

Hoogstamboomgaarden maken deel uit van ons cultuur- historisch patrimonium en zijn, gezien de klimaat- en biodiversiteitscrisis, noodzakelijk voor klimaatadaptatie en -mitigatie, biodiversiteitsverhoging en de gezondheid van de inwoners. Oude fruitrassen en oude hoogstamboomgaarden zijn een belangrijke genenbron voor de ontwikkeling van nieuwe fruitrassen, en ook hierdoor vervullen ze een belangrijke economische functie. De Nationale Boomgaarden Stichting heeft de kennis over de streekeigen hoogstamfruitrassen; en kan een zeer grote verscheidenheid van fruitrassen (genenbank) aanbieden evenals heeft ze de ervaring en knowhow over aanplant en onderhoud van deze bomen.

Om inwoners te overtuigen hoogstamboomgaarden aan te planten of te laten aanplanten en te onderhouden, wordt voorgesteld om het subsidiereglement 'Hoogstamboomgaarden' goed te keuren.

De nodige kredieten worden voorzien in de begroting onder registratiesleutel AC000606 MJP 001538 64902500/03/0340.

BESLUIT

Artikel 1- Doel

De gemeente Riemst wil, in het kader van haar klimaatactieplan 2030, de vergroening in en rond de dorpskernen van de gemeente stimuleren en ondersteunen met verschillende beleidsinstrumenten en acties. De gemeente Riemst plant bomen op openbaar terrein en stimuleert de aanplant van bomen op privaat eigendommen. Meer kwaliteitsvol groen heeft niet alleen een gunstige invloed op de biodiversiteit, maar ook op hittestress, luchtkwaliteit en op de waterhuishouding. Meer groen maakt de gemeente bijgevolg veerkrachtiger voor de verandering van het klimaat. Daarnaast hebben bomen door de verdamping van water en de schaduw die ze bieden een verkoelend effect op de omgevingstemperatuur voor mens en dier.

Hoogstamfruitbomen maken deel uit van ons landschap en zijn noodzakelijk voor de gezondheid van de inwoners en voor het verhogen van de biodiversiteit. Daarom dienen er bomen geplant te worden in de dorpskernen en als groene verbindingen tussen de dealkernen.

Door het herstel van de hoogstamboomgaarden worden de landschappelijke, ecologische, toeristische functies verbeterd en historisch erfgoed behouden.

Door het aanplanten van hoogstambomen bij landbouwbedrijven worden deze bedrijven beter geïntegreerd in de omgeving en wordt er meer fijn stof en CO² gecapteerd.

Binnen de perken van het door de gemeenteraad goedgekeurde budget van gemeente Riemst, en overeenkomstig de bepalingen van dit reglement, kent de gemeente daarom een subsidie toe voor het aanplanten en onderhouden van hoogstamfruitbomen.

Artikel 2 - Definities

In dit subsidiereglement wordt verstaan onder:

§1. Hoogstamfruitbomen:

Onder hoogstammige fruitbomen worden verstaan alle wilde en gecultiveerde kersen-, appelen-, peren-, kweepeer-, mispel-, pruimen-, perzik-, abrikoos-, nectarine-, amandel- zwarte moerbei, en notenvariëteiten.

Een hoogstammige fruitboom heeft een minimum takvrije stamhoogte van 180 cm.

§2. Hoogstamboomgaard:

Een hoogstamboomgaard bestaat hoofdzakelijk uit hoogstamfruitbomen. Het bodemgebruik van een hoogstamboomgaard dient uit hooi- of graasweide te bestaan.

Artikel 3 - Toepassingsgebied

§1. Het reglement is van toepassing op het grondgebied van de gemeente Riemst.

Artikel 4 - Begunstigden

§1. De subsidie voor het aanplanten of voor het onderhouden van hoogstamfruitbomen kan toegekend worden aan:

1. de eigenaar van het perceel;
2. de huurder/vruchtgebruiker of uitvoerder van de werken (zoals bv Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren, Nationale Boomgaarden Stichting, loonwerker, zelfstandige tuinaanlegger, ea), mits toestemming van de eigenaar.

Artikel 5 - Algemene voorwaarden

§1. De subsidie kan gecumuleerd worden met eventuele andere subsidies (bv. beheerovereenkomsten van de Vlaamse Landmaatschappij, VLIF steun, agroforestry, erfgoedpremies, natuurbeheersplan, ...) op voorwaarde dat het totale bedrag van de bekomen subsidies de totale kostprijs niet overschrijdt.

§2. De werken mogen niet als voorwaarde opgenomen zijn in een omgevingsvergunning; kapmachtiging; melding van kapping of als voorwaarde opgelegd in navolging van de zorgplicht zoals opgenomen in het Natuurdecreet.

§3. De aangevraagde werken moeten in overeenstemming met en uitgevoerd worden volgens de bestaande regelgeving en gebruiken. De aanplant en het onderhoud moeten gebeuren volgens de Code van Goede Natuurpraktijk¹.

---

¹ <https://codex.vlaanderen.be/Portals/Codex/documenten/1006515.html>

§4. Bij de aanplant en het onderhoud moet er steeds een positieve bijdrage worden geleverd voor het herstel, het behoud en mogelijke uitbreiding van het typische landschap en bijhorende natuur van het hoogstamboomgaardenareaal van de gemeente.

§5. De betoelaagde aanplant van hoogstamfruitbomen moet gedurende minstens 25 jaar intact en integraal op dezelfde plaats behouden blijven. Er mogen enkel normale onderhouds- en behoudswerken worden uitgevoerd. Het verplaatsen, vellen, rooien of definitief verwijderen van de gesubsidieerde hoogstamfruitbomen is niet toegestaan zonder nodige vergunning. Schade toebrengen aan of het vernielen van de bomen o.m. door ringen, ontschorsen, verschroeien, vergraven of grond ophogen binnen de toekomstige kruindiameter van de boom; gebruik van chemische middelen, inkerven of benagelen, e.d. ...evenals vraatschade door dieren is niet toegestaan.

§6. De aanvrager moet zorgen voor de instandhouding van de hoogstamboomgaard waarvoor een subsidie wordt verkregen (o.m. vervangen van afgestorven exemplaren vanaf het eerstvolgend plantseizoen).

§7. Het vervangen van eerder betoelaagd plantgoed komt niet in aanmerking voor subsidie. De uitbetaling van de subsidie is slechts eenmalig voor de aanleg. De controle voor uitbetaling van de subsidie voor aanplant gebeurt na 1 vegetatieseizoen.

Artikel 6 : Specifieke bepalingen met betrekking tot de aanplant/aanleg van een hoogstamboomgaard:

§1 Bij de aanplanting van de bomen moet er steeds een steunpaal en boomband aangebracht worden. Indien het grasland wordt begraaasd is het nodig 3 palen te voorzien met boomband en met een boomkorf.

§2 Volgende onderlinge minimum plantafstanden dienen in acht genomen:

walnoot: 15 m;

tamme kastanje: 15m;

appel: 10 m;

kers: 10 m;

peer: 8 m;

witte moerbeï: 8m;

mispel: 6 m;

pruim: 6 m;

nectarine: 6m;

perzik: 6 m;

abrikoos: 6 m;

amandel: 6 m

zwart moerbeï: 5m

§3 De nieuw aangeplante hoogstamfruitbomen moeten een takvrije stamhoogte hebben van minstens 1,8m en een stamomtrek van minimum 10 cm

§4 De hoogstamfruitbomen moeten minimum op 2 m afstand van de perceelsgrens en 3 m van de grens van de buurtwegen, ruilverkavelingswegen en wandelwegen worden geplant.

Artikel 7 - Specifieke bepalingen met betrekking tot het onderhoud

§1. Aangezien notenvariëteiten geen snoeibeurt nodig hebben worden deze niet betoelaagd voor onderhoud, alle andere hoogstamfruitbomen wel.

§2. Tijdens de uitvoering van het achterstallige onderhoud dient er bijzondere aandacht besteed te worden aan het behoud van soorten bv holebroeders (zoals vleermuizen, slaapmuizen, spechten...), en maretakken aangezien ze ook deel uitmaken van hoogstamboomgaarden en typisch zijn in ons landschap. De werken in de boomgaard mogen deze soorten niet bedreigen.

§3 Snoeihout laat men eventueel op een hoopje liggen in de boomgaard als schuil- en broedplaats voor dieren.

Artikel 8 – Bedrag van de subsidie

§1. Voor het aanplanten van hoogstamfruitbomen wordt een subsidie uitbetaald voor de waarde van de factuur voor aankoop plantgoed en uitvoering van de plantwerken tot een maximum van € 75 per boom. Deze subsidie is eenmalig.

§2 Voor het periodiek snoeien van hoogstamfruitbomen met een leeftijd van meer dan 5 jaar of een stamomtrek van meer dan 15 cm kan jaarlijks een subsidie worden aangevraagd van € 5 per boom. De subsidie voor achterstallig onderhoud bedraagt € 20 per boom en kan maar éénmalig worden toegekend.

Artikel 9 – Algemene voorwaarden

§1. De subsidies kunnen gecumuleerd worden met eventuele andere subsidies op voorwaarde dat het totale bedrag van de bekomen subsidies de totale kostprijs niet overschrijdt.

§2. Indien het aantal aanvragen het totaal in het gemeentebudget voorziene bedrag overstijgt, zal het toekennen van de subsidies verlopen in functie van de datum van aanvraag tot uitputting van het totaal in het gemeentebudget voorziene bedrag voor het betrokken dienstjaar.

§3 De genierter van de subsidie verplicht zich ertoe in alle akten van vervreemding van het onroerend goed, waarop de subsidie slaat, alle verplichtingen van dit reglement op te leggen aan de verkrijger op straffe van terugbetaling van die subsidie. De vervreemding dient ten laatste 1 maand na ingang van de wijziging opgegeven te worden aan de toezichthoudende ambtenaar. Onder vervreemding wordt o.a. verstaan overdracht van het eigendomsrecht van gronden, aangaan of beëindigen van pacht, huur, erfpacht e.d.

Artikel 10 - Aanvraagprocedure

§1. De subsidie wordt aangevraagd op het daartoe voorziene 'aanvraagformulier subsidie aanleg en onderhoud hoogstamboomgaarden' dat volledig ingevuld en voorzien van de gevraagde bijlagen wordt ingediend bij het gemeentebestuur van Riemst via e-mail milieu@riemst.be, per post Maastrichtersteenweg 2B, 3770 Riemst, of afgegeven aan het onthaal van het gemeentehuis. De aanvraag kan ook online ingediend worden via <https://www.riemst.be/nl/bestuur/premies-en-toelagen>.

§2. De subsidie kan door de eigenaar worden aangevraagd of – weliswaar mits akkoord van de eigenaar- door de uitvoerder van de werken(vruchtgebruiker, huurder, NBS ea...). Indien het aankopen en plantwerken betreft uit te voeren door de NBS kan dit worden vermeld bij de aanvraag. De aanvraagformulieren worden dan ter uitvoering van het gevraagde naar de NBS verstuurd. De subsidie waar men recht op heeft, wordt dan aangewend om de factuur van de NBS te betalen. Indien de kosten van levering en werken door de NBS hoger liggen dan het subsidiebedrag wordt de meerprijs door de NBS rechtsreeks aan de eigenaar gefactureerd.

§3. De aanvraag subsidie voor aanplant dient minstens 30 dagen voor de aanplant te worden ingediend.

§4. De aanvraag voor subsidie voor onderhoud dient binnen de 30 dagen na de snoei ingediend te worden.

§5. De inschrijvingsdatum, poststempel of online verzending gelden als bewijs voor de indieningsdatum.

§6. Het gemeentebestuur of toezichthoudende ambtenaar mag de werken komen controleren vooraleer de betaling uit te voeren. Wanneer de uitvoering onvolledig of gebrekkig is kan de betaling verminderd, uitgesteld of geweigerd worden. De subsidie wordt ook niet toegekend als de hoogstamboomgaard wordt aangelegd of onderhouden op een wijze die in strijd is met de bestaande wetgeving, reglementen en gebruiken.

§7. Het College van Burgemeester en Schepenen beslist over de uitbetaling van de subsidie. De subsidie wordt via bankoverschrijving gestort.

§8. De aanvraag kan geweigerd worden als de voorgestelde werken niet volgens de geest van het reglement zijn en landschappelijk of ecologisch niet gewenst zijn.

§9. Indien de beslissing van het College van Burgemeester en Schepenen negatief is wordt dit schriftelijk of per mail meegedeeld aan de aanvrager.

Artikel 11 - Verantwoordingsprocedure

§1. De subsidie moet worden aangewend voor het doel waarvoor ze werd toegekend, namelijk de aanleg of het onderhoud van hoogstamboomgaarden.

§2. De volgende sancties kunnen afzonderlijk of cumulatief door het college van burgemeester en schepenen worden uitgevaardigd wanneer de aanvrager één of meerdere voorwaarden niet naleeft, en/of onjuiste of onvolledige gegevens meedeelt:

1. de gehele of gedeeltelijke terugvordering van de uitbetaalde subsidie;

2. de stopzetting van de procedure tot uitbetaling van de toegekende subsidie;
3. de uitsluiting van de subsidieaanvrager voor verdere subsidiëring in het kader van dit reglement, al dan niet voor een bepaalde tijd.

Artikel 12 - Inwerkingtreding

Dit reglement treedt in werking vanaf de goedkeuring door de gemeenteraad

Het gemeenteraadsbesluit 'Wijziging reglement voor de afbakening van de boomgaardgordel en verderzetting samenwerking met de nationale boomgaardenstichting' van 10 december 2012 wordt vervangen door huidig besluit.

Artikel 13 - Budgetten

De budgetten worden voorzien in de begroting onder registratiesleutel AC000606 MJP 001538 64902500/03/0340.

Artikel 14

Dit besluit wordt ter kennisgeving overgemaakt aan de financiële dienst van de gemeente.

Artikel 15

Dit besluit wordt kenbaar gemaakt conform de bepalingen van het DLB.